

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—
za pol leta Din 45—

V upravi stane mesečno Din 7—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22-50
za en mesec Din 7-50

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Nesrečna politika Belgrada napram Rusiji.

Ljudski komisar za zunanje zadeve ruske federativne republike, Čičerin, je te dni imel priliko, izborni zavrtni neko pismo velike in male antante, v katerem se Rusiji očita, da zatira georgijski narod. Ker Čičerin na to ni odgovoril samo s tem, da je opozoril veliko antanto na velike krivice, ki jih raznim narodom ona prizadeva, nego je tudi naši mali državi zbudil vest, kar se tiče hrvatskega in makedonskega vprašanja, je jugoslovansko državotvorno demokratično časopisje seveda izgubilo svoje ravnotežje. Pri tem pa prihajajo pri naših jugoslovanskih centralistih na dan neizrekljivo naivni nazori tako o Rusiji kakor o celim svetovnem položaju.

Današnje »Jutro« n. pr. meni, da so Čičerina informirali o naših razmerah takozvani »hrvatski emigranti«. Nadalje očita ruskemu državniku, da se pač zavzema za Hrvate, Črnogorce in Makedonce, da se pa ni spomnil na dejansko zatirane Jugoslovane v Italiji. Tolaži se tudi s tem, da bodo naši delegati na Čičerinovo pismo odgovorili s posebno spomenico, v kateri bodo nevednemu Čičerinu sporočili, da Hrvatje niso narodna manjšina, temveč »integrirajo del edinstvenega državnega naroda«.

Kakor se vidi, menijo naši državotvorci, da je voditelj ruske zunanje politike tak revež, da mora svoje informacije o naši državi črpati iz poročil raznih emigrantov. V Moskvi ne živi samo veliko Jugoslovancev, ki bivajo tam že od začetka svetovne vojske, marveč se tudi natančno čitajo vsi jugoslovanski časopisi, ne izjemši državotvornega »Jutra«, ker razne sovjetske delegacije v Evropi zbirajo ves material, ki se nanaša na narodne in socialne prilike v Evropi, posebno pa v državah male antante, ki je izrazito protiruska tvorba. Čičerin ima tudi na razpolago bogati arhiv bivšega ruskega zunanjega ministrstva, v katerem igra oseba in politika g. Pašića jako važno vlogo. Ljuben in Čičerin sta imela neposrednega opravka z Jugoslovani v Rusiji že iz prvega dne takozvane oktobrske revolucije leta 1917 in izredno dobro poznata iz osebne izkušnje tako velesrbske centraliste, kakor avtonomiste, federaliste, republike itd. Spričo tega so informacije takozvanih »emigrantov« precej majhnega ako ne popolnoma brez vsakega pomena.

Jako navino je tudi, ako se pristaši centralističnega režima nadejajo, da bo spomenica naših genovskih delegatov mogla kolkaj izpremeniti naziranje gospoda Čičerina o hrvatskem vprašanju. Sploh je vsakemu demokratičnemu Rusu popolnoma nemogoče dokazati obstoj kakšnega »edinstvenega državnega naroda« v Jugoslaviji, ker je v teh vprašanjih za federalno rusko republiko, katera v svojih lastnih mejah načeloma ne pozna nobene državnega naroda, ampak loči suvereni ruski narod od suverena ukrajinskega in beloruskega naroda, merodajna volja hrvatskega naroda samega, ki — kakor je Rusiji izvrstno znano — zahteva lastno državo v federaciji s Srbijo in Slovenijo ter Bolgarijo. Na teorijo državotvornih centralistov o bajeslovnem edinstvenem narodu pa demokratična Rusija ne da počenega groša, ker je ta pojav sam v Rusiji popolnoma izginil s padcem ruskega carističnega centralizma. Jako nas pa zanima tudi to, kako bodo gospodje jugoslovanski delegatje v Genovi Rusom dokazali, da so tudi Makedonci po svoji narodnosti »integralni del edinstvenega državnega naroda«! Če se Rusi ne bodo temu smejali, bo to pač samo stvar njihovega diplomatičnega takta.

Končno bi bilo opozoriti »najbolj informirane« jugoslovanske dnevnike »Jutro«, da se vsled svojih pomanjkljivih informacij iz Genove zelo moti, ako Čičerinu očita da se ni spomnil na zatirane Jugoslovane v Italiji. Če »Jutro« ne bi prejemalo svojih informacij izključno iz državotvornih virov, bi prav lahko izvedelo, da je Čičerin italijanskim intervjuverjem, ki so pri njem sprožili vprašanje gospodarske vzpostavitve Trsta na podlagi rusko-nemškoitalijanske pogodbe, odgovoril, da je za Italijo sporazum z Jugoslovani na podlagi demokratične notranje in zunanje politike naravnost življenskega pomena. Našim delegatom v Genovi bi bilo torej, kadar bodo sestavljali odgovor na hudi po-

per, katerega jim je natresel Čičerin, svetovati, da bi imeli pred očmi dejstvo, da pozna ruski državnik jugoslovansko vprašanje še veliko bolje, nego oni sami.

Čičerin pa je tudi dolžan ga poznati, ker je danes belgrajski »jugoslovanski« centralizem postal direktna nevarnost za rusko državo in to vsled politike takozvane male antante. Kakor je namreč Take Jonescu že novembra lanskega leta v »Revue de France« dosti jasno namignil, in kakor je to »Slovenski Narod« v večrajšnji številki izrecno konstatiral, vsebuje pogodba med jugoslovansko vlado in Romunijo izrecno določbo, da v slučaju napada Rusije na Besarabijo Jugoslavija prihiti Romuniji na pomoč z vojaško silo. »Slovenski Narod«, ki ima še nekaj starega slovanskega čuta, ima proti tej točki svoje resne pomisleke, čeprav je zgolj defenzivnega značaja. Ta značaj je namreč praktično popolnoma iluzoričen, kajti besarabsko vprašanje med Romunijo in Rusijo še ni mirovnim potom razčiščen, in zato bosta obe stranki, ako pride do konflikta, smatrali sebe enako v defenzivnem položaju. V tem slučaju bo zgolj od interpretacije pogodbe od strani belgrajske centralistične gospode odvisno, ali bodo jugoslovanski polki pomagali Romunom držati del ruskega ozemlja ali ne.

Ali pogodba med Jugoslavijo in Čehoslovasko garantira slednji od strani Jugoslavije tudi Podkarpatsko Rusijo, nam ni znano, pač pa je zelo verjetno. Užhorodski in munkachevski kraj pa brezdvomno etnografično pripadata Ukrajini, kakor ji pripada tudi vsa ostala vzhodna Galicija, ki se nasilno nahaja pod poljsko okupacijo, ne da bi se bila velika antanta o usodi te dežele že izrekla, dasi bi bilo vprašanje moralo že opetovano priti pred forum vrhovnega sveta zaveznikov. Sicer mi baje nimamo nobene pogodbe s poljsko republiko, toda naša zaveznica Romunija nas ne hote vleče v krog poljskih interesov, kajti Romunija in Poljska sta trdno med seboj dogovorjeni, da ne dopustita, da bi se med Rusijo, Poljsko in Romunijo osnovala kakšna neodvisna ukrajinska država, ki bi po njihovem prepričanju težila za združitvijo z današnjo sovjetsko ukrajinsko republiko, katere glavno mesto Kijev je zgodovinsko središče celokupnega ukrajinskega naroda. Kako nevarno je to vprašanje, in kakšno odgovornost pred bodočim svetom vzemajo nase jugoslovanski državniki, ki se preko zveze z Romunijo hote ali ne hote, direktno ali indirektno angažirajo za protiučajinsko in protirusko smer poljske in romunske politike, v katero bi se mogla zaplesti proti svojemu boljšemu prepričanju tudi med dvema stoloma sedeča Čehoslovakija, se razvidi iz sledečih števil:

Vsega ukrajinskega naroda je najmanj 40 milijonov, ki žive kompaktno na ozemlju 1 milijon kvadratnih kilometrov. Čisto prazna je bajka poljskega izvora, da ta narod ni politično prosvetljen. Sto in stoletno suženjstvo pod ruskim carizmom, preganjanje od strani poljskega šovinizma in izrabljanje od strani Avstrije in Ogrske je ta narod politično tako zakalilo, da je že prvi dan po ruski revoluciji sam iz sebe z elementarno silo začutil svojo individualnost od Sana do sibirskih step, v katerih je živel kot kolonist-pregnec. Ogromna večina tega naroda tvori danes neodvisno državo, ki je z Rusijo samo v federativni zvezi. Pod Poljsko pa se nahaja danes najmanj 10 milijonov tako malih kakor belih Rusov, in tudi znatno število velikih Rusov, to je holmski, grodenski, vilnski, minski in gališki kraj v obsegu 200.000 kvadratnih kilometrov, na katerih živi kvečjemu poldrug milijon Poljakov in Židov. Če pustimo v nemar Čehoslovakijo, ki drži pod oblastjo nekako 400.000 Malorusov na ozemlju 150.000 kvadratnih kilometrov, ima Romunija okupiranih 50.000 kvadratnih kilometrov, to je Besarabijo in del Bukovine, kjer živi skupno okoli 1 milijon malih in velikih Rusov. Če bi kdo teh vprašanih še ne smatral za aktualna, pa je na vsak način aktualno vprašanje vzhodne Galicije, to je ozemlja 55.300 kvadratnih kilometrov s 5 in pol milijona prebivalcev, od katerih je najmanj 70 odstotkov zavednih Ukrajincev, zakaj vrhovni svet bo priporočil v kratkem času to vprašanje rešiti

in se odločiti, ali hoče zadovoljiti Poljsko, in ustvariti novo konfliktno točko s celim ruskim narodom, ali pa ustreči Ukrajincem, s čimer bo enemu članu — važnemu faktorju male antante — zadan težki udarec, kateremu bodo naravno sledili drugi, to je osvoboditev vseh Rusov od poljske hegemonije.

Na rešitvi ukrajinskega vprašanja pa je Rusija bistveno interesirana. Sovjetska Rusija podpira sovjetsko Ukrajino, ta pa ni indiferentna napram svojim ostalim sonarodnjakom. Ako bi pa ruska federacija v bodočnosti razpadla, bodo Ukrajinci prav tako težili za svojo neodvisno državo kakor zdaj deloma teže za federacijo z Rusijo. Ako pa, kakor sanja g. Pašić, Rusija zabrede zopet v stare imperialistične vode, potem se bo obračun s Poljsko spremenil v neusmiljeno revanšo. Sicer pa tudi boljševiška Rusija ni popolnoma zavarovana proti nacionalizmu, in kaj bi to spricho zveze z Nemčijo za malo antanto pomenilo, naj si vsak sam naslika. Naša javnost se namreč zelo moti, če misli, da je rusko-nemška zveza osnovana samo na slučajnih gospodarskih interesih, kajti treba je vsem nepoznavalcem čisto odkrito povedati morebiti neljubo resnico, da Rusu noben narod v vsakem oziru ni tako

blizu kakor nemški, s katerim je bil do svetovne vojne, ki pa ni bila delo ruskega naroda, v nekoliko ironičnem, toda kljub temu odkritem in trajnem prijateljstvu, izvirajočem iz razmerja hvaležnega učenca do svojega mojstra na potu kulturnega in gospodarskega napredka.

S katerekoli strani si torej stvar ogledujemo, sloni mala antanta na popolnoma trhlji podlagi in predstavlja samo avantgardo Francije proti ruskemu vzhodu, pri čemer je zlohotna usoda poskrbela za britko šalo, da tri belgrajski centralisti zvežajo proti slovanskim interesom enemu romanskemu plemenu. Seveda igra tukaj važno vlogo notranja politika. Nič čudnega ni, da so se belgrajski centralisti zvezali s poljskimi in rumunskimi bojarji ter češkoslovanskimi centralisti, da preprečijo avtonomijo ali federacijo raznih narodnih skupin v svojih lastnih mejah, ki bi moge v osvobojevanju Ukrajincev dobiti močno vzpodbudo za svoje naravne pravice. Kako bi Francija tega ne podpirala! Saj tu ne gre samo za vzpostavitev Nemčije, ki je vprašanje zase, ampak tudi za demokratizacijo celega javnega življenja sveta ob zgledu ruske revolucije! Zato slovensko ljudstvo z velikim nezaupanjem motri in obsoja politiko male antante.

Brez splošne razorožitve ni obnove.

Čičerinova izjava na plenarni seji genovske konference.

Genova, 3. maja. (Izv.) Danes se je vršila plenarna seja genovske konference. Na dnevnem redu so bili predlogi, ki sta jih izdelali in predložili finančna in prometna komisija. V razpravi je italijanski zunanji minister Schanzer naglašal, da je prvi pogoj za gospodarsko obnovo Evrope upostavitve ravnotežja v proračunih držav. To ravnotežje se pa da doseči le tedaj, ako bodo države vodile politiko miru, solidarnosti in sodelovanja vseh narodov.

Ruski delegat Čičerin se je pečal z delom komisij in opozoril, kako se je v njih ponekod odrivala Rusija. Vendar so ruski delegati uveljavili mnogo svojih predlogov in pridržkov. Rusija, ki je nacionalizirala svojo zunanjo trgovino, se ne more

odreči državnemu nadzorstvu na denarnem trgu. Zasebni krediti, s katerimi naj bi se zadovoljila Rusija, ne morejo zadostovati. Potrebni so krediti od vlade do vlade. Ako se ustanovi mednarodni konzorcij za pomoč Rusiji, se iz tega ne sme razviti kak monopol. Rusija se strinja z italijanskim zunanjim ministrom, ki pravi, da je prvi pogoj za obnovo Evrope politika miru. Rusija gre še dalje in pravi: Brez splošne razorožitve je delo za mir in obnovo neizvršljivo. Rusija želi sodelovati v vseh komisijah, da more sprožiti svoje plodovite misli. Neobhodno potrebno je tudi, da pri gospodarski obnovi sodeluje Amerika.

Vse resolucije komisij so bile sprejete.

Mesto ultimata — pismo brez podpisa.

Genova, 3. maja. Včeraj popoldne se je sklicala zadnja seja političnega pododseka, na kateri naj bi se podpisala Čičerinu namenjena in prejšnji dan končno objavljena spomenica. Na sejo ni bilo belgijskega delegata, ki je bil podal pridržek radi 6. točke spomenice, ki govori o zaplenjenih podjetjih. Takoj začetkoma se je vstal francoski zastopnik Barrère in izjavil, da je dobil pravkar iz Pariza nalog, da ne podpiše spomenice, dokler Barthou vladi ne poda izčrpne poročila.

Nastalo je splošno presenečenje, Lloyd George je bil skrajno vnevoljen. Po dalj-

ši razpravi in medsebojnih posvetovanjih so končno sprejeli v spomenico neke francoske in rumunske dostavke in sklenili, da se spomenica sploh ne podpiše; spremeno pismo, s katerim se Rusom vroči spomenica, pa podpiše predsednik konference Facta. Kakega roka za odgovor spomenice ne določa.

Čičerin sme biti zadovoljen: namesto napovedanega ultimata dobi vodeno spomenico brez podpisa.

Genova, 3. maja. Sinoči ob pozni uri je bila izročena tajništvu ruske delegacije nepodpisana spomenica zaveznikov.

Angleški ultimat — Franciji?

Pariz, 3. maja. (Izv.) Nacionalistična »Liberté« prinaša brzogovorno poročilo, da je Lloyd George izročil Barthouju pred njegovim odhodom v Pariz predlog, ki je zelo podoben ultimatu. Lloyd George zahteva, da Francija krene v politiki nasproti Rusiji na njegovo pot, drugače se bo Anglija

pogajala s sovjeti brez Francije. Istotako zahteva Lloyd George, da se Francija glede postopanja nasproti Nemčiji sporazume z zastopniki, ter naj se v to svrhu 31. maja snide v San Remu vrhovni svet. Ako Francija to odkloni, bo Anglija smatrala to kot prelom.

Vznemirjenje radi unanijega posojila.

Belgrad, 3. maja. (Izv.) Vesti o posojilu in garancije, ki jih zahtevajo bančne skupine, so povzročile v tukajšnjih političnih krogih veliko vznemirjenje. V vladnih krogih so glede vsote, ki jo dobimo v gotovem denarju, mnenja, da je z ozirom na garancije, ki jih dajemo zelo majhna. Glede višine obresti pa je treba povdariti, da je naravnost oduševila in se posojila celo raznim državicam v afriških pustinja dajojo proti 5 %, v najslabšem slučaju proti 6 % obrestni meri. Glede železniškega materiala pa vlada mnenje, da ga bomo plačali najmanj po 20 do 30 % dražje. Vsi politični krogi so ogorčeni in pričakujejo Kumanudijo, za katerega mislijo, da se mu je posrečilo dobiti boljše finančne zveze.

Belgrad, 3. maja. (Izv.) Pogajanja med našo vlado in zastopniki »Bank of Fundation« so popolnoma končana in je treba po-

godbo glede posojila samo še podpisati. Kakor znano, dobimo 30 milijonov dolarjev v gotovem denarju, za ostanek pa materiala, ki ga smemo dobavljati tudi v Evropi, če bi bil cenejši od ameriškega. Dolg se bo odplačeval 40 let; obrestna mera je 8 %. Obresti prvih deset let ni treba plačevati. Newyorške banke zahtevajo kot kompenzacijo samo to, da se gradba železnice izvrši v njihovi režiji.

Današnja predborza.

Curij, 4. maja. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo sledeči kurzi: Berlin 1.75, Holandsko 188.60, Newyork 517, London 23.94, Pariz 47.30, Italija 27.55, Praga 10.02, Budimpešta 0.66, Zagreb 1.80 (padel), Varšava 0.13, Dunaj 0.0625, avstr. K 0.0675

Italijansko-turška pogodba.

London, 3. maja. Italija je obvestila Anglijo, da je sklenila s turško vlado v Angori trgovsko pogodbo. Anglija je vložila protest.

(Kakor znano, ima Turčija sedaj dve vladi: staro v Carigradu in revolucionarno Kemalovo v Angori. Anglija angorske vlade ne priznava, pač pa jo priznava Francija, ki je istotako sklenila s njo daleko-sežno trgovinsko pogodbo.)

Poljska osamljena.

Berlin, 3. maja. Baltiške obrobne države so sklenile med seboj dogovor za enotne gospodarske zveze z Rusijo. Poljska je iz dogovora izključena.

320 MILIJONOV KRON ZA TURŠKE BEGE

Belgrad, 3. maja. (Izv.) Muslimanska ministra Omerović in Vilović sta odpotovala v Sarajevo, da doma praznujeta muslimanske praznike bajram. Pred svojim odhodom sta še poskrbela, da je bila v proračunske dvanajstine za maj in junij vnesena postavka 80 milijonov dinarjev (320 milijonov kron) kot avans muslimanskim begom in agom. Obiskala sta pred svojim odhodom Pašića in z njim precej časa konferirala.

Politični dogodki.

+ Srb na mesto Slovenca v Ljubljani? Znano je, da je bil šef zdravstvenega odseka za Slovenijo dr. Krajec vsled zapostavljenja bolnišnice v Sloveniji od strani Belgrada prisiljen, da vložijo ostavko. Včerajšnji »Slovenski Narod« pa poroča: »Kdo bo naslednik dr. O. Krajca, še ni znano; vendar pa ni izključeno, da se vlada ne bo držala več načela, da bodi zdravstveni šef (na Slovenskem) le Slovenec?« — Tako »Slovenski Narod«. Kaj se to pravi drugo ko hegemonija Srbov v dejanju! Jasnó je, da v tem slučaju ne bo imenovan niti kak Hrvat, ampak srbski centralist. Upravno, politično in socialno suženjstvo! Prav! Toliko večja bo naša sila za popolno osamosvojitvijo!

+ Na lovu. »Domoljub« piše: Vse se peha, poti in trudi: od kraljevega namestnika do zadnjega pisarja. Zakaj? Kakšen poročni dar bi dali svojemu vladarju? Naki To je postranska stvar. Na prsih je še precej praznega prostora! Kako lepo bi se tam podal kakšen red sv. Save! In zdaj je čas zato. Enkrat zamujeno, za vselej zamujeno.

+ Za reveže ni denarja. Naši bolniki, slepci, gluhozemci, sirote, ubožci, železničarji, uradniki, sluge — z eno besedo reveži zamažajo, da se jih Belgrad spomni. Za nje ni denarja. Pač pa je belgrajska vlada za sokolski zlet v Ljubljani takoj vrgla 2 milijona kron.

+ Pritožbe proti Vranglovcem v Dalmaciji. Šibeniški »Narodna Straža« prinaša dopis iz Benkovec, v katerem se ljudje silno pritožujejo proti vranglovskim obmejnim stražnikom. Vranglovci živijo v najtesnejših zvezah z velikimi tihotapci, katerim za denar pomagajo pri tihotapstvu, na domače revno ljudstvo pa prepečejo kakor jastrebi, da mu po krivici zaplenijo tisto revno blago, kar ga ima za prodaj. Pred kratkim je neki Vranglovec ustrelil Hrvat-

skega vojaka, ki ni hotel dovoliti tihotapcem prehoda čez mejo.

+ Avstrijski krščanski socialci revidirajo svojo politiko. Načelnik avstrijske krščansko-socialne stranke posl. dr. Seipel je na nekem shodu na Dunaju napovedal, da se koncem junija t. l. skliče celokupni strankin zbor, ki bo revidiral ves pravec krščanskosocialne politike.

Dnevni dogodki.

— Centralistična breca finančnim uslužbencem. Ni dovolj, da so v Belgradu državnim nižjim uslužbencem, ki imajo več ko 3 glave družine, zmanjšali že itak beraške dohodke z svojim maksimiranjem, sedaj so finančnim organom dali gospodje novo breco. Finančni organi so doslej na potovanju izven svojega kraja dobivali dijete po 6 kron na dan. Sedaj so jim tudi te »maste« dohodke vzeli ter obenem zagrozili z disciplinarno preiskavo, če se bo kdo nad tem pritoževal in javno o tem poročal. — Za te reveže odzete solde bodo gotovo kupili centralisti kak s srebrom okovan komat ali pa jarem.

— Sadovi sokolske vzgoje. Včerajšnje »Jutro« je prineslo iz Cerkelj pri Krškem poročilo, da je 19letni Orel Jamnik do smrti zabol 19letnega Sokola. Kakor smo se informirali, je bil ta 19letni Sokol smlno podivjan preklinjevalec in nasilnež, Jamnik pa nič boljši in ni bil član Orla. Kako je »Jutro« točno informirano, se vidi iz tega, da pravi, da je župnik Züst zato odredil pogreb, češ ker umorjeni ni opravil velikonočne spovedi. Ko bi »Jutrovi« uredniki bili poučeni o najprimitivnejših cerkvenih predpisih, bi vedeli, da čas za velikonočno spoved traja do praznika sv. Trojice, t. j. do 1. nedelje po Binkošti in torej župnik sploh ni mogel iz teh vzrokov odreči niti cerkvenega pogreba. Iz tega žalostnega slučaja pa se vidi, kam pride brezverska vzgoja.

— 20 konj za kraljevo poroko ali belgrajska komisija. Listi poročajo: Za kraljevo poroko je bila poslana iz Belgrada komisija, da nakupi konj za kraljevo poroko. Hodila je po celi državi in po inozemstvu, kupila pa ni ničesar. Pač pa so gospodje člani veliko zaslužili. Končno sta dobili ljubljanska in zagrebška žrebčarna ukaz, naj takoj vsaka 10 najlepših konj odpošljeta v Belgrad. — In zgodilo se je.

— Prvi majnik v Trstu. Prvi majnik je potekel splošno in z malo izjemo v Trstu mirno. Dopoldne okoli 10. ure je bila zbrana pred delavsko zbornico v ulici della Madoninna ogromna množica ljudstva: vršil se je shod na prostem. Kmalu po 10. uri so posredovali policijski organi pri organizatorjih shoda, naj bi se vršil shod v dvorani in ne na prostem. Ker se pa organizatorji niso uklonili temu pozivu, je dobilo vojaštvo povelje, naj razene slušalce. Tako je tudi bilo. Tedaj je nastala med slušalci velika zmešnjava in panika. Pri tej priliki je bil ranjen z bodalom neki mesar. Aretirani sta bili dve osebi. Do drugih incidentov ni prišlo.

— Požar na Dolenjskem. Iz Velike Loke poročajo: Dne 30. aprila opoldne je začelo goreti v vasi Kamni potok pri Veliki Loki. Zažgale so iskre lokomotive vlaka, ki vozi iz Novega mesta proti Ljubljani. Radi silnega viharja se je požar hitro razširil na poslopja štirih posestnikov, ki jim je do tal vse pogorelo. Rešiti ni

bilo mogoče ničesar. Zgorela je tudi ena krava in nekaj prešičev. Pomoč je nujno potrebna!

— Bančni škandal v Zagrebu. V graških listih čitamo, da je preiskava državnega pravdnštva v Zagrebu dognala, da je ravnatelj tamošnje Hrvatske splošne kreditne banke poveril banki 13 milijonov kron; tudi država je oškodovana za več milijonov kron.

Ljubljanski dogodki.

ENOTEN NASTOP VPOKOJENCEV.

Danes ob desetih dopoldne se je vršil v »Mestnem domu« zelo dobro obiskan shod vseh vpokojencev, ki ga je sklicalo 6 koaliranih strokovnih organizacij, da se končno z enotnim nastopom izsili iz sedanjega kapitalistične vlade izplačilo draginskih doklad, zvišanje pokojnine in pa izenačenje na dinarsko veljavo. Shod je nutil pretresujoč vpliv bledih, izsušenih in sestranih obrazov, kazal pa je v resnici tako enodušno nastopanje vseh prisotnih, da je ob nadaljevanju te taktike res upati na končni uspeh te akcije. Shod je trajal čez poldne. Vodil ga je spretno g. Salamun, govorili pa so stvarno in podali res pretresujočo sliko stanja vpokojencev sledeči govorniki gg.: Jernejčič, Cerar, Marn, Mazi, Bahar in ga. Simončičeva. Vtis shoda je povečala še prisotnost opozicijskih poslancev Gostinčarja, dr. Koruna in Brandtnerja. Vsi trije so obljubili v svojih govorih polno pomoč združenih socialnih strank, za uspeh pa jamčiti ne morejo, ker je ta odvisen od vlade in večinskih strank, ki pa za trpine srca nimajo in imele ne bodo, ker prevladuje pri njih kapitalistično mišljenje. Tozadevna spomenica, ki se odpošlje na merodajna mesta, je bila po kratki debati z nekaterimi dostavki sprejeta soglasno. Shod je bil res lep.

lj Zopetno podraženje na trgu. Danes se prodaja na ljubljanskem trgu špeh že po 124 kron. Vsled tega je nastalo na trgu velikansko razburjenje. Ljudstvo v najostrejših izrazih daje duška svoji boleči bedi in pomanjkanju. Opravičena nevolja se je obrnila najprvo na mesarje, ki morajo prodajati tako drago blago. Mesarji pa so ljudem pojasnili, da dobivajo prašiče le od tvrdk Predovič i. Popovič, ker jih drugje ni dobiti. Ti dve tvrdki pa oddajati ljubljanskim mesarjem le take prašiče, ki so tako slabi, da niso za izvoz v Italijo — po 90 kron žive vage. Če bi mesarji zahtevali polnovredne prašiče, bi jih morali plačati čez 100 kron žive vage; toda one tvrdki takih prašičev sploh ne oddajati, ampak ta roba je le za izvoz. To je blagoslov iz Belgrada, ki je v prvi vrsti odgovoren za vse to početje. Mestna občina nima do teh in takih pojavov na trgu nobene moči več, ker ji je odvzeta vsaka možnost poseganja v mahinacije izvoznikarjev. In tu belgrajski ter ljubljanski centralisti še zahtevajo od izmozganih ljudi — poročnih daril!

lj Praznik sv. Florjana praznuje prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani v nedeljo dne 7. maja 1922 po sledečem sporedu: Ob pol 9. uri dopoldne zbirališče pred Mestnim domom; ob 9. uri sv. maša v cerkvi sv. Florjana; nato obhod po mestu; ob 3. uri popoldne gasilska vaja pred trnovsko cerkvijo. (Načrt vaji: v trnovskem župnišču je izbruhnil požar, ki je dosegel že tudi cerkev in hiše, največja nevarnost je za Dolenčevo hišo, kjer sta-

nuje polno strank.) — Pri vaji sodeluje novooznanjena mestna sanitetna kolona pod vodstvom mestnega zdravnika. Ob 5. uri prijateljski sestanek ljubljanskih gasilcev v veliki dvorani Mestnega doma ter promenadni koncert na Krekovem trgu pred Mestnim domom. V slučaju skrajno slabega vremena vaja odpade. Vabimo ljubljansko občinstvo k tej proslavi, da tako pokaže, da zna ceniti tiho požrtvovalno delo za bližnjega. — Odbor.

lj Opozorilo. V nedeljo, 7. maja ob 3. uri popoldne se bode z 2 streloma z Gradu ter trobentanjem po ulicah naznanila gasilska vaja, katero priredi ljubljansko gasilno in reševalno društvo pred trnovsko cerkvijo. Da ne bo nepotrebnega razburjenja, obvešča odbor občinstvo o tej gasilski vaji.

lj Vlom v barake. V barako Katarine Maran v Sp. Šiški je bilo v noči od 27. na 28. m. m. vlomljeno in odnešenih pomaranč, peciva in mesenih klobas v skupni vrednosti 1920 K. Vlomljeno je bilo tudi v barako branjeveke Mihelič na Dunajski cesti.

lj Tatvine na trgu. Josipini Černigoi, soprog nadj. južne železnice, je bila na trgu iz torbice ukradena denarnica s 380 kronami gotovine. — Kuharici Nežki Škrbec je bila na Vodnikovem trgu ukradena črna pompadura.

Naša društva.

d Ljudski oder. V nedeljo, 7. maja igra Ljudski oder Gogoljevo komedijo »Ženitev«. — Predprodaja vstopnic v nedeljo na dan predstave od 9.—12. ure in popoldne od 3. ure dalje do začetka predstave.

Dogovor Vatikana s sovjetsko državo. Ruski list »Rul« poroča: Kakor se trdi, je Vatikan sklenil s sovjetsko državo sporazum, ki izroča papežu zaščito interesov katoličanov v Rusiji in svobodo katoliške propagande. Nadalje je sovjetska vlada soglasno z dogovorom dovolila dostop v Rusijo jezuitom in frančiškanom. V kraje lakoti so dopuščene kat. usmiljene sestre v svrhu pomoči. V zvezi s tem je, da so se vodili pogovori glede dopuščenja raznih katoliških samostanskih redov v Rusijo že dolgo. Kakor poroča »Times« iz Rima, je Vorovski, predstavitelj sovjetske vlade, sporočil Sv. Stolici, da izmed 9 duhovnih oseb, katere se odpravljajo po priporočilu rimskega papeža v Rusijo v svrhu razdeljevanja pomoči gladujočim, ne sme biti noben duhovnik angleške, francoske ali jugoslovanske narodnosti.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Prostovolj. javna dražba pohištva, obleke itd.

se vrši dne 6. maja ob 9. uri dopoldne pri g. T. Dobršek, Ljubljana, Pot v Rožno dolino, Vila Pirc. 1689

Zidarski polir

samostojna moč (stalno mesto) so sprejme pri stavbi tvrdki IVAN OGRIN, Ljubljana, Grubarjevo nabrežje 8.

Tunel.

39

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Maklar.

Mac je pripeljal k mizi Hobbyja. Hobbyjeva pri-sošnost je rodila v Elhel veliko golovost, ki bi je nikoli ne bila dobila, če bi bil v družbi le tihi in molčeči Mac. Vdila je pogovor. Če je popoldne hvalila Maudine zavode stvarno — ter ni preliravala kakor mlade dame — jih je zdaj obsipala s hvaljo. V Maud se je spel vzbudil sum. »Na Maca meri,« si je dejala. Toda v njeno največje zadovoljstvo ji Mac ni posvečal več pozornosti, kakor zahteva vlnudnost. Lepo in razvajeno Elhel je opazoval z istim malomarnim pogledom, kakor je gledal svojo lipkarico.

»Knjižnica v ženskem klubu se zdi še nekoliko uboga,« je dejala Elhel.

»Tekom časa se bo izpopolnila.«

»Zelo bi me veselilo, ako mi dovolite, da prispevam nekoliko knjig, gospa Allan. Hobby, postavite se zame.«

»Če imate nekaj knjig odveč,« je dejala Maud —

Prihodnje dni je Elhel poslala cele svežnje knjig, okoli pettisoč zvezkov. Maud se ji je pristrčno zahvalila, a obžalovala, da jo je tako sprejela. Kajli odsihdoh se je Elhel večkrat pripeljala k njej. Delala se je, kakor da je z Maud v pristrčnem prijateljstvu ter obsipala malo Edith z darovi. Nekoč je vprašala Maca, ali se ne bi smela ob priliki peljati v tunel.

Mac jo je osuplo pogledal, kajli prvič se mu je dogodilo, da mu je ženska stavila to vprašanje.

»Nemogoče!« je odvrnil kratko in skoraj osorno.

Toda Elhel ni bila prav nič razžaljena. Zasmejala se je od srca ter dejala:

»Toda, gospod Allan! Ali sem Vam morda nudila povod, da se jezite?«

Od tega časa je prihajala nekoliko redkeje. In

Maud ni imela nič proti. Elhel Lloyd ona ni mogla ljubiti, naj si je še tako prizadevala. In Maud je spadala med one ljudi, ki ne morejo s človekom občeavati, če mu niso v resnici naklonjeni.

Iz tega vzroka ji je bila Hobbyjeva družba prijetna. Dnevno je prihajal v hišo. Prihajal je k obedu in večerji, vseeno, če je bil Allan ali ne. Prišlo je celo tako daleč, da ga je pogrešala, če ga ni bilo. In to celo v času, ko je bil Mac pri njej.

»Hobby je vedno tako izborne volje!« je često dejala Maud.

In Allan je odgovarjal: »Že od nekaj je bil čudovil dečko, Maud.«

Smehljaj se je pri tem ter se ni dal spoznati, da sliši iz njenega pogostega kazanja na Hobbyjevo dobro voljo rahel očitke. On ni bil Hobby. Ni imel Hobbyjevega talenta za veselost, ne Hobbyjevega lahkega srca. On ni mogel, kakor Hobby, po dvanajsturnem delu prednašati plesov črncev in pesmi ter uprizarjati vsakovrstnih veselih neumnosti. Ali je kdo Hobbyja videl drugačnega kakor s smehom in šalo na ustnah? Hobby se je režal do ušes, Hobby je zavalil jezik po ustih ter iz njih je sfrčala poredna šala. Ne, on ni bil Hobby. Edino, kar je bilo v njegovi moči, je bilo, da ni kvaril dobre volje in za to se je z vso silo trudil. Mnogo huje pa je bilo, da je njegovo razmerje do Maud tekom let izgubilo na pristrčnosti. On si ni lagal. Zdelo se mu je, da bi bilo za moža, kakor je on, mnogo boljše, če ne bi imel družine — dasi je Maud in svojo hčerko iz srca ljubil.

Hobby je izvršil svoje delo in konec. On pa, Allan, ni dospel nikoli do konca! Tunel je rastle in z njim rastle delo. In povrh tega je imel še svoje posebne skrbi, o katerih ni govoril z nikomer!

Ze zdaj je dvomil, ali bo tunel dogradil v petnajstih letih. Po njegovih računih bi bilo mogoče v naj-

ugodnejšem slučaju. Hladnokrvno je nastavljal ta rok, da pridobi za svoje podjetje javno mnenje in denar od ljudstva. Če bi bil nastavljal dvajset ali petindvajset let, bi mu ne bili izročili niti polovico denarja.

V tem času bi mogel zmagati jedva dvojni rov Biskaya—Finisterra in Amerika—Bermuda.

Na koncu četrlega gradbenega leta so bili rovi ameriške proge polnjeni dvestoštirideset kilometrov od ameriške obale, osemdeset kilometrov od Bermude. Od francoske proge je bilo izvranih približno dvesto kilometrov od Biscaye, sedemdeset od Finisterra. Od allantskih prog pa še ni bila dograjena ena šestina. Kako bo zmagal neizmerne razdalje Finisterra—Azori, Azori—Bermuda?

Temu so se pridružile še finančne težkoče. Priprave, serpentine na Bermudi so požrle mnogo večje vsote, nego je proračunil. Pred sedmim, kvečjemu šestim letom pa ni nikakor mogel misliti na drugo trimilijarno posojilo. Kmalu bo prisiljen tunel začasno vrtati na večje daljave samo z enim rovom, s čimer se bo delo neskončno otežilo. Kako naj napravi pri enorovnem vrtanju, da bo mogel spravljati kamenje, kamenje, ki je rastle in rastle ter že danes grozilo, da zaduši rov. Vseposvoda je ležalo, med tiri, na presekeh in postajah in vlaki so sopihali pod bremenom.

Allan je mesece in mesece prebil v tunelu, da bi odkril hitreše delovne metode. V ameriških rovih so prej preizkusili vsak posamezen stroj, vsako novo iznajdbo in izboljšavo, preden so jo uporabili na drugih gradiščih. Tu so vezljali moštvo, »peklenščke« in »vicarje«, da so jih polem premeščali na druge postaje kot pacemakerje — zgledne čele.

Polagoma so se morali priučili besnemu tempu in vročini. Neutrjen mož bi se bil zgrudil v »pekle« prvo uro.

(Dalje.)